

R.M.N.

Regie: Cristian Mungiu | Met: Marin Grigore, Judith State, Macrina Barladeanu, e.a. | Duits, Engels, Frans, Hongaars, Roemeens gesproken | NL/FR ondertiteld | Roemenië, 2022 | 2u05

Matthias keert van Duitsland terug naar zijn vroegere thuis, een klein dorp in Transsylvanië waar mensen met Duitse, Hongaarse en Roemeense roots wonen. Hij is uit Duitsland vertrokken na een conflict omwille van zijn afkomst. Thuis neemt hij de draad weer op met zijn zwijgzame zoontje, zijn vader en zijn oude vlam Csilla die een broodbakkerij runt. Zij heeft haar handen vol sinds de komst van enkele arbeiders uit Sri Lanka die niet aanvaard worden door de lokale gemeenschap.

R.M.N. is een bijzonder sterke film van regisseur Cristian Mungiu, die eerder in Cannes een Gouden Palm (*4 Months, 3 Weeks and 2 Days*), Prijs voor Beste Regie (*Bacalaureat*) en Prijs voor Beste Scenario (*Dupa dealuri*) won. De titel is het Roemeense woord voor een MRI scan, een onderzoek dat de vader van het hoofdpersonage moet ondergaan, maar dat evenzeer verwijst naar de film zelf die een ware doorlichting is van een maatschappij geteisterd door verschillende spanningen. Een complexe film met frisse perspectieven die bovendien ook bijzonder mooi gemaakt is, meesterlijk gefilmd in de rustige, observerende stijl kenmerkend van Mungiu's eerdere werk.

Ritueel

do 8.12.22 – 9u + 19u

Zillion

di 13.12.22 – 20u30

wo 14.12.22 – 20u30

Close

ma 19.12.22 – 20u30

di 20.12.22 – 20u30

Ainbo: Heldin van de Amazone

familiefilm 6+

di 3.01.23 – 15u

Saint Omer

di 3.01.23 – 20u30

Onze natuur, de film

vr 6.01.23 – 15u

Call Jane

di 10.01.23 – 20u30

Un Beau Matin

di 17.01.23 – 20u30

Bardo, False Chronicle of a Handful of Truths

di 24.01.23 – 20u30

Moonage Daydream

ma 30.01.23 – 20u30

De Acht Bergen

di 31.01.23 – 20u30

Film in februari? Check:

www.ccstrombeek.be/film

EUROPA CINEMAS
CREATIVE EUROPE - MEDIA SUB-PROGRAMME

VAF
VLAAMS
AUDIOVISUEEL
FONDS

USFABRIEK
STROMBEEK

Verwijst 'R.M.N.' alleen naar de Roemeense afkorting voor kernspinresonantie (rezonanta magnetica nucleara), het natuurkundige fenomeen waarvan met name bij MRI-scans gebruik wordt gemaakt? Of is de titel ook een verwijzing naar Roemenië, alsof het land door het laatkapitalisme verworden is tot een soort bestelcode? Ook in zijn nieuwste suspensedrama laat Cristian Mungiu nogal wat vragen onbeantwoord.

Centraal in *R.M.N.* staat Matthias. Of beter: de dorpsgemeenschap uit Transsylvanië waar hij vandaan komt en die niet langer bang is voor graaf Dracula, maar voor de buitenlandse arbeiders die er sinds een tijdje worden gespot. Wanneer Matthias in Duitsland gaat werken, mag hij dan zelf 'zigeuner' genoemd worden, het een en ander belet niet dat ook hij sceptisch kijkt naar de transformaties in en rond de lokale industriële bakkerij, die dringend geld van de Europese Unie en nóg goedkopere werkrachten nodig heeft. Bovendien heeft Matthias nog meer zorgen aan zijn norse, ongeschoren machokop. Zijn vader is ziek, zijn ex zeurt en zijn minnares, die de bakkerij runt, doet lastig, terwijl zijn zontje Rudi niet langer alleen door het bos naar school durft te stappen. Omdat er beren rondlopen. Of Sri Lankaanse arbeiders die wél voor bespottelijk lage lonen willen werken. Wie zal het zeggen? In elk geval Mungiu niet. Die laat je de confrontatie met xenofobie, neoliberalisme en corruptie – morele en andere – zelf aangaan, tot aan het schimmige slotshot met de beren toe. Alsof hij weigert je lesjes op te lepelen, zoals ook de werkelijkheid een stuk complexer ineensteekt dan slogans en schema's.

'Al mijn films zijn gebaseerd op waargebeurde incidenten, verhalen die ik op het nieuws hoor. Ook deze', aldus de vaandeldrager van de Roemeense new wave, die ook nu weer uitpakt met gestileerd neorealisme, uitgesponnen widescreenshots, dubbelzinnige personages en vooral: met zo veel intelligentie dat je bijna naar graaf Dracula zou verlangen. Bijna.

'Het verhaal van deze film gaat terug op een bakkerij in de Transylvanische regio Harghita, waar voornamelijk Hongaren wonen. Omdat men geen arbeiders vond, besloot men Sri Lankanen te engageren, waarop het dorp, waar altijd al spanningen tussen Roemenen, Hongaren en zigeuners sluimerden, in opstand kwam. Dat resulteerde in een felle discussie in het dorps huis. Die lange debat-scène uit de film? Je vindt de echte versie op internet – maar dan in het Hongaars.'

Was dat debat wat je triggerde om *R.M.N.* te maken?

Cristian Mungiu: Ja. Het frappeerde me dat mensen vol overtuiging argumenten aandragen tegen migratie en lage lonen, maar die argumenten wel niet op zichzelf toegepast willen zien. In het buitenland zijn Roemenen en Hongaren de indringers, de minderheden. Maar als dat hen profijt oplevert, is het plots geen probleem meer. Vanuit dat gegeven wilde ik een portret schetsen van de huidige staat van de wereld, waarin de 'ander' altijd als een potentieel gevaar wordt gezien. Het zegt niet alleen iets over de sociaal-economische verhoudingen binnen Europa, maar ook over hoe mensen ineenzitten, hoe ze conservatief en angstig op veranderingen reageren.

Zelfs binnen hun eigen familie, zoals je in je film toont.

Precies. Elk volk, elke groep, elk individu denkt graag dat het superieur empathisch is, maar dat is het niet, dat zijn wij niet, zoals de oorlog in Oekraïne bewijst. Miljoenen jaren evolutie hebben de mens niet zo heel ver van de holbewoner gebracht en vaak is er maar één dag nodig om een vriendelijke buur in een gewelddadige agressor te veranderen. Daarom heb ik de film ook *R.M.N.* genoemd, omdat het gaat om een radiografie van de wereld en van de mens die daarin rondloopt, zoals een beer in het bos op zoek naar voedsel en beschutting. Alleen laten beren zich niet zomaar temmen.

Mag ik stellen dat dit zowel een meer ambitieuze als een vagere film is dan je vorige, in de zin dat hij oersymboliek koppelt aan sociaal-economische toestanden en gaat over een hele gemeenschap – en bij uitbreiding het westerse bestel?

Mijn vorige films gingen over specifieke momenten van specifieke personages. Dit keer wilde ik iets thematisch minder helder, iets wazigers voor méér personages. Er zit nog steeds suspense in, maar die komt er nu uit voort dat je niet precies weet waar de spanning vandaan komt, zoals ook de personages dat niet weten. Het gaat niet over Oost-Europa versus Brussel. Over Hongaren versus gastarbeiders. De bakkerij, die je als een microcosmos voor de geglobaliseerde maatschappij kunt zien, had zich ook in België, Spanje of Duitsland kunnen bevinden. Het gaat over een model dat op papier prachtig is, maar in de praktijk corruptie, racisme en uitbuiting mogelijk maakt. Die mistoestanden kun je alleen maar tegengaan als je de waarheid kent. Ieders waarheid. Als mensen vrijuit kunnen zeggen wat ze denken, ook al is het politiek incorrect. Politieke correctheid heeft nog nooit iemands overtuiging veranderd. Het heeft alleen mensen de mond gesnoerd. En de resultaten daarvan zie je in de brexit, het trumpisme en noem maar op.

Over politieke incorrectheid gesproken: je hoofdpersonage Matthias maakt racistische opmerkingen en in die lange debat-scène houden de tegenstanders van de Sri Lankaanse arbeiders zich verbaal niet in.

Nogmaals: de film is uit het leven gegrepen. En racisme en xenofobie bestaan nu eenmaal. Alleen hebben ze een context, en ik vind het belangrijk om die te tonen. Ik heb empathie voor al mijn personages, ook al ben ik het soms grondig oneens met wat ze zeggen of doen. Het is belangrijk om naar iedereen te luisteren. Dat is wat kunst hoort te doen. Niet op voorhand waarheden propageren en die pas achteraf aan de werkelijkheid toetsen.

Zit je dat hoog als sociaal geëngageerde filmmaker?

De jongste jaren staat de vrijheid van meningsuiting steeds meer onder druk. Zou je dat bepaalde woord wel bezigen? Is de film wel genderneutraal? Ik begrijp de bezorgdheden, maar het mag nooit zo worden dat je niet meer kunt zeggen wat je wilt zeggen, of moet zeggen. Er waren zelfs discussies met mijn producenten over het woord 'zigeuner': moesten we dat wel bezigen? Zigeuners noemen zichzelf zigeuners. Alsof iemand in het echte leven in een echte discussie ooit gezegd heeft 'lid van de Roma-gemeenschap'. Dan wordt het absurd en totaal vervreemd van de werkelijkheid. Het gaat niet om mij. Het gaat om de mensen die ik portretteer, die dingen zeggen, ook lelijke. Tegenwoordig worden sigaretten weggelaten in films die zich in de sixties afspelen, want roken is ongezond. Hoe belachelijk kan het worden? Je kunt de geschiedenis niet bekijken met de blik van vandaag. Je kunt mensen met een andere afkomst en sociale situatie niet taxeren met jouw waarden. Als je dat wel doet, ontstaat dogmatisme, totalitarisme en racisme, net dat wat je wilt vermijden.

Dus mag iedereen de film interpreteren zoals hij of zij dat wil?

Tuurlijk. Voor mij heeft alles een specifieke betekenis. Het bos. De beer. De bakkerij. Maar ik ben maar de maker. Het is uiteindelijk het publiek dat de film maakt.

Meer lezen op de website:

<https://www.ccstrombeek.be/film/r-m-n>